

УДК 394.3:793.31 (7/8)«...»

ГЕНЕЗА КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК АМЕРИКИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТАНЦЮ ВІД ПЕРВІСНИХ РИТУАЛІВ ДО ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ БАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Наталія СТОЛЯРЧУК – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри культурології,
Волинський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк
<https://orcid.org/0000-0003-4331-7051>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1041>
natalia100lyarchyk@gmail.com

Досліджується генеза танцювальних практик на американському континенті, відстежується шлях від первісних ритуалів корінних народів до формування та розвитку латиноамериканської бальної програми. Проаналізовано ключові етапи еволюції танцювальних практик, такі як доколумбова епоха з її сакральними танцями, період європейської колонізації та африканського рабства, що зумовили культурний синтез та креолізацію, а також подальшу трансформацію народних стилів у стандартизовані бальні форми. Стаття розкриває соціокультурне значення танцю як відображення ідентичності, засобу комунікації та соціальної взаємодії в динамічному культурному ландшафті Америки. *Мета* дослідження – простежити еволюційний шлях танцювальних практик на американському континенті, починаючи від їхніх первісних ритуальних форм і закінчуючи становленням та розвитком латиноамериканської бальної програми, виявляючи ключові етапи, культурні впливи та соціокультурні трансформації, що сформували ці явища. У дослідженні застосовано комплексний підхід, що поєднує різні наукові *методи*: історико-хронологічний метод, для відстеження етапів розвитку танцювальних практик у їхній часовій послідовності від первісності до сучасності; культурологічний аналіз, для інтерпретації танцю як культурного феномена, що відображає світогляд, цінності та соціальні структури суспільства; порівняльно-типологічний метод, для зіставлення танцювальних форм різних регіонів та історичних періодів, виявлення спільних рис та унікальних особливостей; етнографічний метод, для використання даних про традиційні танці корінних народів та афро-американських спільнот, що збереглися до наших днів, як джерела для реконструкції минулих практик; мистецтвознавчий аналіз, для вивчення специфічних рухів, ритмів, композицій та естетичних принципів різних танцювальних стилів; методи синтезу та узагальнення.

Висновки. Дослідження генези культурних практик Америки крізь призму еволюції танцю засвідчує, що цей вид мистецтва є конденсованим відображенням історичних процесів континенту. Танець пройшов шлях від сакральних практик корінних народів, які використовували його як засіб зв'язку з космосом, політичного опору та передачі знань, до глобально стандартизованої спортивної дисципліни. Ключовим моментом стала ера колонізації та трансатлантичної торгівлі. У цьому «горнилі» відбулося унікальне злиття європейської формалізованості, африканської ритмічної енергії та індіанських духовних традицій. Такі танці як танго, самба та румба, зародилися серед маргіналізованих груп як життєствердний механізм збереження ідентичності та невербального спілкування. Наступний етап, очолюваний міжнародними організаціями (WDSF, WDC), перетворив ці вільні, імпровізаційні форми на технічно складну, кодифіковану бальну програму. Це забезпечило танцю глобальну популярність та визнання на рівні спорту. У процесі цієї еволюції відбулася значна аксіологічна трансформація: танець, що був засобом соціальної єдності та релігійного досвіду, став об'єктом конкуренції та комерціалізації.

Сьогодні латиноамериканська бальна програма є не лише набором рухів, а живим документом багатонаціонального культурного синтезу, що об'єднав духовність індіанців, вітальну силу африканських спільнот та європейську структуру. Таким чином, танець в Америці продовжує виконувати свою історичну роль – бути динамічним дзеркалом суспільства, відображаючи його складність, багатогранність та невинну взаємодію культур.

Ключові слова: культура Америки, первісні ритуали, танець, колонізація, глобалізація, мультикультурність, бальна хореографія, стандартизація.

Постановка проблеми. Танець є однією з найдавніших та найуніверсальніших форм людського самовираження, що відображає соціальні, релігійні та естетичні аспекти культури. На американському континенті еволюція танцю пройшла надзвичайний шлях – від сакральних, глибоко вкорінених у первісних віруваннях ритуалів до динамічних, соціальних та естетизованих форм, що лягли в основу сучасної латиноамериканської бальної програми. Вивчення еволюції танцювального мистецтва в Америці дозволить зрозуміти як формувалися культурні ідентичності корінних народів, африканських діаспор та європейських переселенців, і як ці ідентичності перепліталися, створюючи унікальну американську (і особливо латиноамериканську) культурну спадщину. Це особливо актуально в умовах глобалізації, коли ідентичності стають більш флюїдними, і важливо пам'ятати про їхні витоки. І оскільки американський континент став унікальним «плавильним котлом» культур, то дослідження танцю дозволяє наочно простежити, як відбувалися процеси культурного обміну, адаптації та гібридизації – від зіткнення первісних ритуалів з європейськими традиціями до синкретизму з африканськими елементами. Розуміння цих механізмів є цінним для аналізу сучасних процесів міжкультурної взаємодії в усьому світі. У цьому

контексті варто наголосити, що для багатьох корінних народів та афро-американських спільнот танець досі зберігає своє ритуальне та соціальне значення. Дослідження генези танцювального мистецтва допоможе краще зрозуміти витoki цих сучасних практик, сприятиме збереженню нематеріальної культурної спадщини та може бути корисним для культурного відродження.

Свою чергою, для танцюристів, хореографів, викладачів та дослідників танцю розуміння історичного розвитку та культурних коренів латиноамериканської бальної програми збагачує їхнє виконання, викладання та інтерпретацію. Це дозволяє глибше зануритися в естетику та сенси кожного танцю.

Латиноамериканські танці сьогодні є надзвичайно популярними у всьому світі, виступаючи як форма дозвілля, спорт та мистецтво. Розуміння їхньої складної генези додає глибини до їхнього сприйняття, виводячи їх за межі простої розваги і підкреслюючи їхнє глибоке культурне коріння.

Таким чином, дослідження є актуальним не лише з академічної точки зору, а й має значне соціокультурне та практичне значення, сприяючи глибшому розумінню багатогранної культурної спадщини Америки та універсальної ролі танцю в житті людства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження еволюції латиноамериканських танців є надзвичайно широкою та багатогранною темою, що вимагає залучення знань із культурології, історії, антропології, музикознавства, хореографії та соціології. Існує багато ґрунтовних праць, які зосереджуються на різних аспектах цієї еволюції. Оскільки тема охоплює величезний часовий проміжок та географічний простір, конкретні дослідники часто спеціалізуються на певних періодах, регіонах або типах танців. Природньо, що окреслена проблема більшою мірою досліджена іноземними науковцями, для яких культура Латинської Америки є безпосереднім об'єктом вивчення. Своєрідним вступом до історії латиноамериканських танців є робота Джона Ч. Частіна (John Charles Chasteen) «National Rhythms, African Roots: The Deep History of Latin American Popular Dance» [14], у якій автор досліджує африканські впливи, карнавали й зародження форм близького контакту (прародичі сальси/самби/танго). Науковці Лінн Ф. Гарафола (Lynn F. Garafola) [17] та Ненсі Ван Норман Бер (Nancy Van Norman Baer) [27] більше спеціалізуються на історії танцю і балеті, але їхні антології та збірки статей часто містять розділи, присвячені розвитку народних та соціальних танців у різних регіонах, включаючи Латинську Америку («The Oxford Handbook of Dance and Theater») [27].

Роботи Фернандо Ортіс (Fernando Ortiz) [24] з етномузикології та афро-кубинської культури є фундаментальними для розуміння витоків кубинських танців, таких як румба та мамбо. Його концепція «транскультурації» є ключовою для розуміння культурного синтезу. У праці «Cuban Counterpoint: Tobacco and Sugar» дослідник дає глибокий аналіз культурних процесів, що формували кубинську ідентичність, включаючи музику та танець [24]. Один із провідних етномузикологів, що спеціалізувався на музиці та танцях Латинської Америки – Жерар Беаг (Gerard Béhague) [13]. Його наукові розвідки розкривають африканські витoki бразильської самби, афро-кубинських ритмів та їх вплив на нові танцювальні форми [13]. Івонн Деніел (Yvonne Daniel) – дослідниця афро-кубинських танців. Її роботи детально аналізують румбу, її ритуальні корені та еволюцію, соціальні функції та культурний контекст [29].

Авторитетними дослідниками історії танго є Саймон Колльєр (Simon Collier), автор «The Life, Music, and Times of Carlos Gardel» [15] та Марта Савільяно (Marta Savigliano), авторка книги «Tango and the Political Economy of Passion» [26]. Науковці аналізують танго з постколоніальної перспективи, визначаючи його як культурний продукт та інструмент соціального контролю.

Вивчення латиноамериканських танців в Україні не є надто поширеним напрямом досліджень у академічному середовищі. Однак, деякі українські культурологи, етнографи, музикознавці та хореографи проявляли інтерес до цієї теми: Сизоненко В. простежила історичний розвиток бальних танців Латинської Америки [10], Павлюк Т. визначила закономірності становлення бальної хореографії у країнах Південної Америки кінця XVII – початку XXI століття [7], Пінчук О. та Бондарев П. С. проаналізували особливості втілення взаємодії партнерів у латиноамериканських танцях [8], а Яценко О. дослідила самотність хореографічної культури країн Латинської Америки (Колумбії та Венесуелли) [11]. У статті Гамівки А., Бугаєць Н. та Пінчук, О. визначено прийоми розвитку хореографічної лексики конкурсних варіацій латиноамериканських танців [2].

Отож, дослідження такого тривалого та багатовекторного процесу еволюції танцю може збагатити загальнотеоретичні уявлення про природу культурних практик, їхню адаптивність, функціональність та роль у суспільстві. Воно може слугувати кейсом для ілюстрації еволюційних моделей у культурі.

Мета статті: комплексно проаналізувати та простежити еволюційний шлях танцювальних практик на американському континенті, починаючи від їхніх первісних ритуальних форм і закінчуючи становленням та розвитком латиноамериканської бальної програми, виявляючи ключові етапи, культурні впливи та соціокультурні трансформації, що сформували ці явища.

Виклад основного матеріалу. Глибокий аналіз генези культурних практик в Америці крізь призму танцю виявляє його як динамічний артефакт, що відображає історію, конфлікти та взаємодію цивілізацій. Танець еволюціонував від глибоко вкорінених сакральних ритуалів та політичних інструментів корінних народів, пройшов через горнило колонізації та торгівлі, щоб зрештою перетворитися на уніфіковану міжнародну спортивну дисципліну. Наше дослідження простежує цей шлях, розділяючи його на три ключові етапи: сакральна та соціальна функція танцю в доколумбових культурах; зародження гібридних форм під впливом європейської колонізації та африканської діаспори; та трансформація цих соціальних танців у стандартизовану, конкурентну бальну програму.

У доколумбовій Америці танець був не лише формою розваги чи мистецтва, а невіддільним елементом світогляду, спілкування зі світом духів та виживання суспільства. Він виконував ключові функції, від космологічних та релігійних до соціальних і політичних. Для корінних народів Північної Америки танець був глибоко вкоріненою духовною практикою, яка служила для єднання з померлими, комунікації з божествами та політичного опору. Наприклад, церемонія «Танцю духів» (Ghost Dance) була частиною релігійних вірувань, що мали на меті возз'єднання живих із духами померлих, припинення експансії Америки на захід та досягнення миру та процвітання [21]. Основою цього ритуалу був традиційний круговий танок корінних народів, що підкреслювало його комуніальний характер. Вважалося, що практика «Танцю духів» сприяла опору племені лакота асиміляції [21].

Іншою значною ритуальною практикою був «Танець Сонця» (Sun Dance), поширений серед багатьох корінних племен. Церемонія включала піст, співи, акомпанемент барабанів та болісні тілесні випробування, що свідчило про глибоке самовіддане та трансцендентне значення танцю як засобу досягнення видіння та зв'язку з вищими силами [31]. Глибоко вкорінений ритуальний характер цих танців розкриває їхню функцію не просто як культурних практик, а як стратегічних інструментів політичного та культурного протистояння. Використання танцю для досягнення цілей, як-от «припинення експансії», вказує на його роль як невербальної форми опору колонізації, що відрізняє його від сучасної розважальної функції.

У великих імперіях, як-от майя, інків та ацтеків, танець був невіддільною частиною всіх аспектів життя. Ацтекські танці стали ритуальним очищенням тіла та душі, засобом досягнення вищого стану свідомості та спілкування з божествами [23]. У цивілізації майя танець був центральним для соціальних, релігійних і політичних подій, створюючи сакральний простір та дозволяючи танцювальникам перетворюватися на надприродних істот [23]. Танець також використовувався елітою для демонстрації політичних відносин, таких як союзи чи підпорядкування, а також для відзначення династичної спадкоємності [23; 25].

Для інків танець став важливим для релігійних церемоній, як, наприклад, фестиваль Сонця Inti Raymi [28], а також для сільськогосподарських робіт, зміцнення соціальних зв'язків та передачі історії [28]. Оскільки цивілізація інків мала переважно усну культуру, кожен танець і пісня несли в собі елементи історії, космології та суспільних норм. Таким чином, танець функціонував як «живий запис» історії та культури, що замінював письмо, що є однією з його найвищих, але нині втрачених функцій. Це розуміння ролі танцю як культурного архіву, який зберігає знання, демонструє його глибинне значення у цих суспільствах.

Прибуття європейських колонізаторів та примусове перевезення мільйонів африканців у рамках трансатлантичної торгівлі докорінно змінили танцювальний ландшафт Америки, створивши унікальне культурне перехрестя. Європейці принесли з собою власні танцювальні традиції, включаючи бальні танці, такі як полька та вальс, що стали популярними серед іммігрантів у Латинській Америці наприкінці XIX – початку XX століття [7]. У Латинській Америці загалом, латиноамериканські танці «в основі мали переважно іспанський вплив» [7]. Однак це твердження не відображає усієї складності процесів, що відбувалися на континенті, де європейські форми переплітались із місцевими та африканськими традиціями.

Трансатлантична торгівля, що тривала понад 400 років і призвела до примусового переселення понад 15 мільйонів африканців, стала ключовим каталізатором у генезі нових танцювальних форм [6]. Африканці, вивезені в Новий Світ, несли з собою свої культури, де танець був нерозривно пов'язаний з релігійними віруваннями. Для збереження своєї ідентичності та вірувань у нових умовах, де їхні практики були заборонені, вони розробили механізми культурної адаптації. Афро-кубинська релігія Сантерія є яскравим прикладом такого механізму, де божества (оріша) маскувалися під католицьких святих, а танець став центральним елементом ритуалів, що дозволяли спілкуватися з духами та входити в транс [21]. Подібні процеси відбувалися і в Бразилії з релігією Кандомбле, назва якої перекладається як «танець на честь богів» [21]. Кубинська румба, яка, за

деякими джерелами, бере свій початок у Сантерії, є результатом цього синкретизму. Цей процес збереження культури через танець відрізняє розвиток танцю в католицьких регіонах Латинської Америки від протестантських регіонів Північної Америки, де танець часто стигматизувався [16].

Взаємодія європейських, африканських та індіанських культур породила унікальні гібридні танцювальні форми. Колумбійська кумбія є типовим прикладом такого злиття: вона поєднує африканський ритм (барабани), індіанські мелодії (флейти) та європейську хореографію та одяг [7]. Твердження про «переважно іспанський вплив» є занадто спрощеним, оскільки аналіз витоків таких танців, як танго, показує тристороннє поєднання. У танго змішалися народні інтонації аргентинських креольців, уругвайців, кубинців та європейців [15]. Європейська культура надала структуру парного танцю, тоді як африканська та індіанська – ритм, емоції та характерні рухи тіла. Це був не лише вплив, а інтенсивний синтез, де кожен компонент був повноцінним співтворцем нової культурної форми [15]. Цей етап еволюції демонструє як гібридні танці, що зародилися в соціальних та маргіналізованих середовищах, набули масової популярності та стали основою для майбутньої бальної програми.

Яскравим прикладом того, як танець може стати вираженням ідентичності та засобом спілкування для маргіналізованих груп став танець танго. Він народився наприкінці XIX – початку XX століття в передмістях Буенос-Айреса та Монтевідео, куди стікалися іммігранти з усього світу. Спочатку танго вважалося «танцем нижчих класів», яке танцювали в барах та борделях [12]. Це соціальний танець без змагань, що ґрунтується на взаєморозумінні та довірі між партнерами. Лише після визнання в Європі танго повернулося до Аргентини як національне надбання [12].

Самба – це результат злиття африканських ритуальних танців, принесених рабами з Анголи та Мозамбіку, з європейськими парними танцями, такими як вальс і полька [14]. Цей танець еволюціонував від ритуальної практики до центрального елементу бразильського карнавалу [14], де він стає платформою для соціального діалогу та коментарів [1]. Конкурсна самба, що виконується на паркеті, відрізняється від бразильської вуличної [14], що є першою ознакою трансформації соціальної форми у формалізовану.

Кубинська тріада: Румба, Ча-ча-ча, Сальса. Кубинський танець румба, що виник у середині XIX століття в Гавані, має «африканське коріння» і поєднує «іспанські мелодії та африканські ритми» [30]. Спочатку він був швидкою «пантомімою сексуального характеру» [30], але згодом його темп сповільнився для бальної програми, а в його хореографії з'явилися еротичні, але плавні рухи. Танець ча-ча-ча також має африканське коріння, зародився на Кубі у XX столітті [10]. Його назва походить від характерного синкопованого ритму. Він створює безтурботний настрій і вимагає мінімального просування, що дозволяє виконувати його на невеликому майданчику [10]. Сальса – танець, чия назва з іспанської перекладається як «соус», гармонійно поєднав африканські народні танці з кубинським фольклором [3]. Його багатокомпонентність свідчить про його гібридне походження.

Ключова відмінність між цими танцями полягала в їхній початковій ролі. Соціальні латиноамериканські танці (сальса, бачата, меренге) були орієнтовані на «об'єднання сердець» та імпровізацію, тоді як бальні форми (самба, румба) згодом стали зосереджені на змаганнях [5]. Цей концептуальний розрив між «соціальністю» та «змагальністю» є центральним у розумінні їхньої еволюції.

Латиноамериканські танці почали проникати в Європу та США на початку XX століття. Цей «експорт» створив передумови для їх формалізації. Ключову роль у цьому процесі відіграли британські діячі, зокрема Алекс Мур, чия книга «Ballroom Dancing» 1936 року стала «Біблією» міжнародного стилю бальних танців [21]. Його праці стандартизували фігури танців міжнародної програми та розробили систему їх опису.

Формування міжнародних організацій, серед яких Всесвітня федерація бального танцю (WDSF) та Всесвітня танцювальна рада (WDC), було вирішальним для перетворення танцю на спорт. Ці асоціації організували міжнародні змагання, що призвело до посилення конкуренції та вдосконалення техніки, завдяки чому танці латиноамериканської програми набули свого сучасного вигляду [10]. У 1997 році WDSF отримала повне визнання від Міжнародного олімпійського комітету (МОК), що остаточно закріпило статус танцю як виду спорту [18]. Міжнародна латиноамериканська програма була офіційно стандартизована, включивши п'ять танців: самба, румба, ча-ча-ча, пасодобль і джайв [10].

Стандартизація призвела до чіткого визначення темпу, ритму та рухів для кожного танцю [4]. Відеоматеріали з навчанням танців показують, що навіть прості рухи, як-от «winking belly button» у самбі, вимагають високої технічної точності та дисципліни [19]. Таке суворе технічне визначення є парадоксальним порівняно з початковими формами, де, наприклад, в аргентинському танго «немає неправильних рухів» [2]. Процес перетворення танцю на спорт «очистив» його від імпровізації та первісної соціальної сили, адаптувавши танець, що народився в барах та на вулицях, для «паркету» [7]. Цей перехід

від вільного самовираження до формалізованої естетики є ключовим парадоксом у його генезі.

Висновок. Еволюція танцю в Америці є мікрокосмом історії континенту. Вона розпочалася з глибоко сакральних практик корінних народів, які використовували танець для зв'язку з космосом, передачі знань та політичного опору. Колонізація та трансатлантична торгівля стали горнилом, у якому європейські форми, африканські ритми та індіанські традиції злилися в унікальну культурну мозаїку. Ці гібридні танці, такі як танго, самба та румба, зародилися як соціальні практики для маргіналізованих груп, ставши засобом збереження ідентичності та життєствердним вираженням емоцій.

Процес інтернаціоналізації та кодифікації, очолюваний такими організаціями, як WDSF і WDC, перетворив ці вільні, імпровізаційні форми на стандартизовану, технічно складну дисципліну. Це призвело до їх глобальної популярності та визнання як виду спорту. Однак, у цьому процесі відбулася значна трансформація: танець, який колись був засобом невербального спілкування, релігійного досвіду та соціальної єдності, став об'єктом конкуренції та комерціалізації. Сьогодні латиноамериканська бальна програма – це не лише набір танців, а живе відображення багатшарового процесу культурної взаємодії, що об'єднав духовність корінних народів, життєствердну енергію Африки та європейську формалізованість. Танець в Америці, як і раніше, продовжує бути дзеркалом суспільства, відображаючи його складність, багатогранність та невпинну динаміку.

Список використаної літератури

1. Бразильський карнавал: секрети історії, самби і костюмів. URL: homester.com.ua/brazylskyj-karnaval-czikavi-fakty/
2. Гамівка А., Бугаєць Н., Пінчук О. Прийоми розвитку хореографічної лексики конкурсних варіацій латиноамериканських танців. *Professional Art Education*, 2024, 5 (2), 97–104. <https://doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.11>
3. Історія танцю сальса. *Lago Family*. URL: <https://lagofamily.com.ua/istoriya-tancyu-salsa/>
4. Класифікація бальних танців. *Wix.com*. URL: <https://kievkonfetti.wixsite.com/home/copy-of-istoriya>
5. Латина танці (сальса, бачата, меренге). Навчання в Mixstyle. URL: <https://mixstyle.com.ua/groups/latina/>
6. Міжнародний день пам'яті жертв рабства та трансатлантичної торгівлі URL: <https://info-day.pro/events/mizhnarodnyj-den-pamyati-zhertv-rabstva-ta-transatlantychnoyi-rabotorgivli/>
7. Павлюк Т.В. Бальна хореографія у країнах Південної Америки кінця XVII – початку XXI століття. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Вип. 40/2022. С. 7-15. doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.517
8. Пінчук О. І., Бондарев П. С. Особливості втілення взаємодії партнерів у латиноамериканських танцях. *Science and society: modern trends in a changing world. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference*. MDPC Publishing. Vienna, Austria. 2023. 465-472. URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-society-modern-trends-in-a-changing-world-18-20-12-2023-viden-avstriya-arhiv/>
9. Рибалко М.-М. О. Комунікативна система аргентинського танго як контекст оприявлення гендерної ідентичності. *Культура народів Причорномор'я*. 2011. № 119. С.140–145. URL: er.nau.edu.ua/handle/NAU/10514
10. Сизоненко В. Історичний розвиток бальних танців латиноамериканської програми: компаративний аналіз. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. 54 (2), 96-101. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-14>
11. Яценко О. Л. Особливості хореографічної культури країн Латинської Америки – Колумбії та Венесуели. *Мистецтвознавчі зап.* 2017. Аип. 32. С. 231 – 240.
12. A Short History Of Argentine Tango. *Tango.org*. URL: <https://tango.org/resources/short-history-argentine-tango>.
13. Béhague G. Music in Latin America, an Introduction. Englewood Cliffs, NJ. Prentice-Hall, 1979. 369 p.
14. Chasteen, J. Ch. *National Rhythms, African Roots: The Deep History of Latin American Popular Dance*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2004. 280 pp.
15. Collier S. The Life, Music, and Times of Carlos Gardel. University of Pittsburgh Press, 1986 . 340 pp.
16. Dancing christian: narrative, embodied action, choreography in american evangelical and emergence. *Department of dance college of arts and sciences*. Denton, Texas, 2016. URL: <https://twu-ir.tdl.org/server/api/core/bitstreams/8630bb60-d1b7-4e50-a988-16776f4ac1ed/content>
17. Dini J., Defrantz T. F., Garafola, L. Dance: American Art, 1830-1960. Detroit, Detroit Institute of Arts, 2016. 304 p.
18. History. World Dance Sport Federation (WDSF). URL: <https://www.worlddancesport.org/wdsf/history>
19. How to dance Samba? (International style) – simple, step-by-step explanation by Oleg Astakhov. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iS9EhVBuJUI>
20. Learning the Brazilian Candomble Dance. ADST.org, URL: <https://adst.org/2013/10/that-old-black-magic/>
21. Mooney J. The Ghost-Dance Religion and Wounded Knee. Chicago, The University Of Chicago Pres. 1965. URL: https://pages.ucsd.edu/~rfrank/class_web/ES-110/ETHN110articles/Plains/mooney_ps.pdf
22. Moore A. Ballroom Dancing. London. Bloomsbury Publishing, 2002. 320 p.
23. Myers, K. A. Aztec dance along the ruta de cortés: a search for new ethnic identities. *Hispanófila*, 2014. 171, 157–180. URL: <http://www.jstor.org/stable/43808792>
24. Ortiz F. Cuban counterpoint, tobacco and sugar. Durham. Duke University Press, 1995. 312 p.
25. Ritual Dance and Music in Ancient Maya Society. Flower World. Music Archaeology of the Americas. Berlin, Ekho Verlag, 2012. 176 pp. PDF DOI 10.7418/2196-0631.11

26. Savigliano M. *Tango and the Political Economy of Passion*. New York, Routledge. 289 pp. <https://doi.org/10.4324/9780429497001>
27. The Oxford Handbook of Dance and Theater Edited by Nadine George-Graves. *Oxford UP*, 2015. 1021 p. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199917495.001.0001>
28. The Role of Music and Dance in Inca Society. Encuentros Peru Adventure. URL: <https://www.encuentrosperuadventure.com/the-role-of-music-and-dance-in-inca-society/>
29. World DanceSport Federation. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/World_DanceSport_Federation
30. Yvonne D. *Rumba*; Dance and social change in contemporary Cuba. Indiana University Press, 1995. 34 p. URL: info:XytCwQucPlkJ:scholar.google.com
31. Young Gloria A. *Dance*. *The Encyclopedia of Oklahoma History and Culture*. URL: okhistory.org/publications/enc/entry?entry=SU008

References

1. Brazylskyi karnaval: sekrety istorii, samby i kostiumiv. URL: homester.com.ua/brazylskyj-karnaval-czikavi-fakty/
2. Hamivka A., Buhaiets, N., Pinchuk, O. Pryiomy rozvytku khoreohrafichnoi leksyky konkursnykh variatsii latynoamerykanskykh tantsiv. Professional Art Education, 2024, 5 (2). P. 97–104. doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.11
3. Istoriia tantsiu salsa. Lago Family. URL: <https://lagofamily.com.ua/istoriya-tancyu-salsa/>
4. Klasyfikatsiia balnykh tantsiv. Wix.com. URL: <https://kievkonfetti.wixsite.com/home/copy-of-istoriya>
5. Latyna tantsi (salsa, bachata, merenhe). Navchannia v Mixstyle. URL: <https://mixstyle.com.ua/groups/latina/>
6. Mizhnarodnyi den pamiaty zhertv rabstva ta transatlantychnoi rabotorhivl URL: <https://info-day.pro/events/mizhnarodnyj-den-pamyati-zhertv-rabstva-ta-transatlantychnoyi-rabotorgivli/>
7. Pavliuk T. V. Balna khoreohrafiia u krainakh Pivdennoi Ameryky kintsia XVII – pochatku KhKhI stolittia. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku. Vypusk 40/2022 S. 7-15. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.517>
8. Pinchuk O. I., Bondarev P. S. Osoblyvosti vtilennia vzaïmodii partneriv u latynoamerykanskykh tantsiakh. Science and society: modern trends in a changing world. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Vienna, Austria. 2023. 465-472. URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-society-modern-trends-in-a-changing-world-18-20-12-2023-viden-avstriya-arhiv/>
9. Rybalko M.-M. O. Komunikatyvna systema arhentynskoho tanho yak kontekst opryïavnennia hendernoi identychnosti. Kultura narodiv Prychernomia. 2011. №119. S. 140–145. URL: er.nau.edu.ua/handle/NAU/10514
10. Syzonenko V. Istorychnyi rozvytok balnykh tantsiv latynoamerykanskoï prohramy: komparatyvnyi analiz. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 2022. 54 (2), 96-101. doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-14
11. Iatsenko O. L. Osoblyvosti khoreohrafichnoi kultury krain Latynskoi Ameryky – Kolumbii ta Venesuely. Mystetstvoznachchi zapysky. 2017. vyp. 32. S.231 – 240.
12. A Short History Of Argentine Tango. Tango.org. URL: <https://tango.org/resources/short-history-argentine-tango>
13. Béhague G. *Music in Latin America, an Introduction*. Englewood Cliffs, NJ. Prentice-Hall, 1979. 369 r.
14. Chasteen J. Ch. *National Rhythms, African Roots: The Deep History of Latin American Popular Dance*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2004. 280 rr.
15. Collier S. *The Life, Music, and Times of Carlos Gardel*. University of Pittsburgh Press, 1986 . 340 pp.
16. Dancing christian: narrative, embodied action, choreography in american evangelical and emergence. Department of dance college of arts and sciences. Denton, Texas, 2016. URL: <https://twu-ir.tdl.org/server/api/core/bitstreams/8630bb60-d1b7-4e50-a988-16776f4ac1ed/content>
17. Dini J., Defrantz T. F., Garafola, L. *Dance: American Art, 1830-1960*. Detroit, Detroit Institute of Arts, 2016. 304 rr.
18. History. World Dance Sport Federation (WDSF). URL: <https://www.worlddancesport.org/wdsf/history>
19. How to dance Samba? (International style) - simple, step-by-step explanation by Oleg Astakhov . YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iS9EhVBuJUI>
20. Learning the Brazilian Candomble Dance. ADST.org, URL: <https://adst.org/2013/10/that-old-black-magic/>
21. Mooney J. *The Ghost-Dance Religion and Wounded Knee*. Chicago, The University Of Chicago Pres. 1965. URL: https://pages.ucsd.edu/~rfrank/class_web/ES-110/ETHN110articles/Plains/mooney_ps.pdf
22. Moore A. *Ballroom Dancing*. London. Bloomsbury Publishing, 2002. 320 r.
23. Myers K. A. Aztec dance along the ruta de cortés: a search for new ethnic identities. Hispanófila, 2014. 171, 157–180. URL: <http://www.jstor.org/stable/43808792>
24. Ortiz F. *Cuban counterpoint, tobacco and sugar*. Durham. Duke University Press, 1995. 312 r.
25. *Ritual Dance and Music in Ancient Maya Society*. Flower World. Music Archaeology of the Americas. Berlin, Ekho Verlag, 2012. 176 pp. PDF DOI 10.7418/2196-0631.11
26. Savigliano M. *Tango and the Political Economy of Passion*. New York, Routledge . 289 pp. <https://doi.org/10.4324/9780429497001>
27. The Oxford Handbook of Dance and Theater Edited by Nadine George-Graves. Oxford UP, 2015. 1021 r. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199917495.001.0001>

28. The Role of Music and Dance in Inca Society. Encuentros Peru Adventure. URL: <https://www.encuentroperuadventure.com/the-role-of-music-and-dance-in-inca-society/>
29. World DanceSport Federation. Wikipedia. URL: en.wikipedia.org/wiki/World_DanceSport_Federation
30. Yvonne D. Rumba; Dance and social change in contemporary Cuba. Indiana University Press, 1995. 34 p. URL: [info:XytCwQucPlkJ:scholar.google.com](https://info.xytCwQucPlkJ:scholar.google.com)
31. Young, Gloria A. Sun Dance. The Encyclopedia of Oklahoma History and Culture. URL: <https://www.okhistory.org/publications/enc/entry?entry=SU008>

UDC 394.3:793.31(7/8) «...»

**THE GENESIS OF CULTURAL PRACTICES IN THE AMERICAS: THE EVOLUTION OF DANCE FROM
PRIMITIVE RITUALS TO THE LATIN AMERICAN BALLROOM PROGRAM**

Nataliia STOLIARCHUK – Candidate of Philosophy Sciences,
Associate Professor of the Department of Cultural Studies,
Lesia Ukrainka Volyn National University

The *research aims* to comprehensively analyze and trace the evolutionary trajectory of dance practices on the American continent, beginning from their primitive ritualistic forms and culminating in the establishment and development of the Latin American Ballroom Program. This involves identifying the key stages, cultural influences, and sociocultural transformations that shaped these phenomena.

Results. This article investigates the genesis of dance practices across the American continent, tracing the path from the primitive rituals of indigenous peoples to the formation and development of the Latin American Ballroom Program. The study analyzes key stages in the evolution of these dance practices, including the Pre-Columbian era with its sacred dances, the period of European colonization and African slavery that led to cultural synthesis and creolization, and the subsequent transformation of folk styles into standardized ballroom forms. The article reveals the sociocultural significance of dance as a reflection of identity, a means of communication, and a tool for social interaction within the dynamic cultural landscape of the Americas.

Novelty. The investigation into the genesis of cultural practices in the Americas through the lens of dance evolution clearly demonstrates that this art form is a condensed reflection of the continent's historical processes. Dance has journeyed from the sacred practices of indigenous peoples, who used it as a means of connecting with the cosmos, political resistance, and knowledge transfer, to a globally standardized sports discipline. The era of colonization and the transatlantic slave trade was a pivotal point. In this «crucible», a unique fusion of European formalization, African rhythmic energy, and Indigenous spiritual traditions occurred. Dances such as the tango, samba, and rumba originated among marginalized groups as a life-affirming mechanism for preserving identity and non-verbal communication. The subsequent phase, led by international organizations (WDSF, WDC), transformed these free, improvisational forms into a technically complex, codified ballroom program. This secured the dance's global popularity and recognition as a sport. Crucially, this evolution involved a significant axiological transformation: dance, which once served as a means of social unity and religious experience, became an object of competition and commercialization.

The practical significance. For dancers, choreographers, teachers, and dance researchers, understanding the historical development and cultural roots of Latin American ballroom dancing enriches their performance, teaching, and interpretation, allowing them to delve deeper into the aesthetics and meanings of each dance.

Key words: Culture of the Americas, primitive rituals, dance, colonization, globalization, multiculturalism, ballroom choreography, standardization.

Стаття отримана 22.07.2025

Стаття прийнята 30.08.2025

Стаття опублікована 22.12.2025